

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

พฤติกรรมการรังแกกันถือว่เป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในหลายโรงเรียนทั่วประเทศ และเป็นปัญหาที่รู้จักันดีในบรรดากลุ่มนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่นำวิตกกังวลอย่างยิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ และร่างกายของนักเรียน โดยผู้ที่ถูกรังแกมักจะได้รับบาดเจ็บ มีความทุกข์ และกลายมาเป็นรอยแผลหรือความทรงจำจนกระทั่งโตเป็นผู้ใหญ่ (Rigby & Australian Council for Educational Research, 1996) ในขณะที่สังคมไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญ ไม่ตระหนัก และไม่ให้ความสนใจกับการแก้ไขปัญหารังแกกันของนักเรียนเท่าที่ควร มักมองข้ามไป มองเป็นเรื่องปกติธรรมดา และคิดว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมปกติของเด็ก (Laeheem, Kuning, McNeil, & Besag, 2009)

เหตุการณ์การรังแกกันในโรงเรียนโดยส่วนใหญ่มักเป็นพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความแข็งแรงกว่าหรือที่มีจำนวนมากกว่าไปกระทำต่อนักเรียนที่มีความอ่อนแอกว่าหรือที่มีปมด้อยหรือที่มีร่างกายไม่สมประกอบ (Farrington, 1993) สาเหตุสำคัญที่นักเรียนมักชอบรังแกผู้อื่นเพราะความสนุกสนาน ต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการแสดงพลังอำนาจ (Besag, 1989) ในขณะที่ผู้ที่ถูกรังแกหรือเหยื่อจากการรังแกมีความเสี่ยงต่อความรู้สึกว่าโรงเรียนไม่ปลอดภัย มีความวิตกกังวล เคร้าซึม เพื่อนปฏิเสธในการคบหา ถูกกีดกันไม่ให้เข้าร่วมกลุ่ม ลาออกจากโรงเรียน และในที่สุดอาจตัดสินใจพกพาอาวุธไปโรงเรียน เช่น มีด ไม้ และปืน เป็นต้น เพื่อป้องกันตนเองหรือเพื่อแก้แค้น (Boulton & Underwood, 1992; Craig, 1998)

นอกจากนี้ปัญหารังแกกันในโรงเรียนยังเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนหนักใจให้กับพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารทางการศึกษา และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ถ้าหากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะส่งผลร้ายหรือความเสียหายต่อตัวเด็กหรือสังคมในอนาคตได้ เพราะผู้ที่มีพฤติกรรมรังแกซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกลายเป็นนิสัยความเคยชินอาจส่งผลให้เขาโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความหยาบคาย ก้าวร้าว ป่าเถื่อน อันธพาล และในที่สุดอาจกลายเป็นอาชญากร (Besag, 2006; Junger-Tas, 1996) ดังที่มีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมของเด็กในประเทศไทย เช่น การขโมยเงินพ่อแม่ การทำร้ายพ่อแม่ การทำร้ายครู การชู้กรรโชก การชู้ฆ่าเพื่อน การตบตี การทะเลาะวิวาทกัน การยกพวกตีกัน และการรับน้องอย่างโหดเหี้ยมทารุณ เป็นต้น (ธวัชชัย เฟ็งพิณีจ, 2549)

โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมการรังแกสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย และพฤติกรรมการรังแกทางวาจา ซึ่งพฤติกรรมการรังแกทางร่างกาย หมายถึง การแสดงการกระทำหรือท่าทางโดยใช้ส่วนประกอบของร่างกายจนทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย เช่น ตบ ตี แหย่

ชก ตะ ค่อย กัด ช้วน ปีบคอก หยิก และขว้างสิ่งของใส่ เป็นต้น ในขณะที่พฤติกรรมการรังแกทางวาจา หมายถึง การใช้คำพูดเพื่อให้ผู้อื่นมีความรู้สึกอับอาย เจ็บใจ และเสียอารมณ์ เช่น ตำว่า เหน็บเหน็บ ใช้วาจาหยาบคาย สบประมาท ล้อเลียน ใส่ร้าย และขูขบขินินทา เป็นต้น (Coloroso, 2004; ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการรังแกกันในโรงเรียนเป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญ และให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ครูอาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น นักสังคมสงเคราะห์ และข้าราชการในหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นต่อไป ซึ่งวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบถึงพฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียน คือ การใช้แบบคัดกรองเพื่อวัดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น (ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552) ซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อจำแนกบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาตามเกณฑ์ของการคัดกรอง เพื่อให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี (Atkins-Burnett & Meisels, 2005; Meier, 1973; กรมสุขภาพจิต, 2544; วิสวรรณ พลเสน, 2547) และยังมีประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือได้อย่างชัดเจน ตรงเป้าหมาย และทันทั่วถึง (DWORKIN, 1989; Meier, 1973; Meisels, 1988; กรมสุขภาพจิต, 2544)

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนที่มีพัฒนาการที่ยาวนานมาพร้อม ๆ กับการก่อตั้งชุมชนมุสลิม ทั้งนี้เนื่องจากการให้ความสำคัญของการศึกษาในศาสนาอิสลาม จึงเป็นผลให้เกิดสถาบันทางการศึกษาของชุมชนมุสลิมขึ้น โดยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเริ่มต้นในชื่อที่เรียกว่า "ปอเนาะ" และในปัจจุบันรัฐได้กำหนดให้ปอเนาะมีสถานภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากรัฐมีนโยบายจะพัฒนาการศึกษาของประชาชนและสร้างความมั่นคงของประเทศ ถึงแม้สถานภาพหลายประการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือปอเนาะในอดีตจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์บางอย่างไว้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพราะมีการจัดการสอนวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กัน และส่วนใหญ่มีการเรียนการสอน 6 วัน ยกเว้นวันศุกร์ (เกษตรชัย และหีม อัดนัน สือแม และอิบรอเฮม เต๊ะแห, 2547)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ในขณะที่ผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านต่างศึกษาพบว่า เยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 22.3 มีพฤติกรรมก้าวร้าว (ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหีม, 2552) เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพฤติกรรมรุนแรงร้อยละ 20.7 (เกษตรชัย และหีม และดลมนรจณ์ บากา, 2552) เยาวชนไทยมุสลิมในสาม

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบเพราะต้องการค่าจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 31.7) รองลงมาคือสาเหตุมาจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ร้อยละ 22.2) ถูกหลอกลวง (ร้อยละ 21.9) ติดยาเสพติด (ร้อยละ 13.9) และรับคำสอนที่ผิด (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ โดยมีส่วนร่วมในการฆ่าเจ้าหน้าที่รัฐมากที่สุด (ร้อยละ 25.7) รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการเผาสถานที่ราชการ (ร้อยละ 19.9) ระเบิดสถานที่ราชการ (ร้อยละ 14.9) เผาสถานที่เอกชน (ร้อยละ 13.8) และฆ่าผู้บริสุทธิ์ (ร้อยละ 11.9) ตามลำดับ (เกษตรชัย และหีม และ ดลมนรจรรย์ บากา, 2553) และการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นการลอบยิง ลอบวางระเบิดเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงประชาชนผู้บริสุทธิ์นั้น ผู้ก่อความไม่สงบมากกว่าร้อยละ 90 เป็นวัยรุ่นไทยมุสลิมที่มีอายุระหว่าง 18–35 ปี (ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจส่วนหน้า, 2549)

รวมทั้งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่พบว่าการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างเป็นรูปธรรมเช่นกัน ในขณะที่นักวิจัยทั่วโลกที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกมักจะทำแบบสอบถามและนิยมใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกรังแกกันของโอล์เวอุส (the Olweus Bully/ Victim Questionnaire; Olweus, 1994) ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบสอบถามที่มีลิขสิทธิ์ มีราคาแพง และไม่เหมาะกับการนำมาใช้กับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาที่มีบริบทและเอกลักษณ์เฉพาะ ส่วนในประเทศไทยก็มีแบบสอบถามของนักวิจัยหลายท่าน เช่น Yodprang (2007) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี Leaheem (2009) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดเทศบาล สำนักงานเขตการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานการศึกษาเอกชนในจังหวัดปัตตานี การิมะห์ และหีม (2551) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดปัตตานี ดลมนรจรรย์ บากา และเกษตรชัย และหีม (2551) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรงของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งที่นับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่นๆ และดลมนรจรรย์ บากา และเกษตรชัย และหีม (2552) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่มีงานทำ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา และในวิทยาลัยเทคนิค เป็นต้น ล้วนเป็นแบบสอบถามที่ไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรองและสำหรับใช้ในการจำแนกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญตามกระบวนการพัฒนาแบบคัดกรอง (การศึกษานี้จะศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) และกลุ่มเป้าหมายก็มีความต่างกับการศึกษาในครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยก็นำแบบสอบถามดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบคัดกรองครั้งนี้เช่นกัน รวมทั้งการศึกษานี้ยังมีการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประชุมโต๊ะกลมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรอง และร่วมกันพัฒนาและสร้างแบบคัดกรองฉบับร่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มีความถูกต้องชัดเจน และตรงกับสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ก่อนที่จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญด้าน

พฤติกรรมศาสตร์/จิตวิทยา การศึกษาอิสลาม และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ช่วยกันพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นเครื่องมือมาตรฐาน และเพื่อช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถแก้ไขปัญหาถูกบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการปัญหาพฤติกรรมการรังแกผู้อื่นของนักเรียน ก่อให้เกิดความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทัน่วงที

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อหาคุณภาพแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลาที่มีคุณภาพและมีเกณฑ์ปกติสำหรับการคัดกรอง
2. ครู อาจารย์ บุคลากรด้านการแนะแนว พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นไปใช้ในการคัดกรองหาเด็กนักเรียนที่ต้องเข้ารับการแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และช่วยกันหาแนวทางแก้ไขหรือแนวทางป้องกันปัญหาและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นได้อย่างทัน่วงที ก่อนที่ปัญหาพฤติกรรมรังแกผู้อื่นของนักเรียนจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจนเป็นปัญหาของสังคม
3. เผยแพร่แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นไปยังกลุ่มนักเรียนและกลุ่มโรงเรียนประเภทอื่น ๆ และในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อประยุกต์ใช้สำหรับแก้ไขปัญหามาตรฐานคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น

4. เป็นองค์ความรู้ในการวิจัยต่อไปสำหรับนักศึกษา นักวิชาการ คณาจารย์ และบุคคลที่สนใจทั่วไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาแบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่นของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสงขลา โดยเน้นกระบวนการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงพัฒนาและการวิจัยอย่างมีส่วนร่วม กล่าวคือ

1. การวิจัยอย่างมีส่วนร่วม โดยการให้ตัวแทนนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาของพฤติกรรมกรังแกผู้อื่นและการคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น และเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดประชุมโต๊ะกลมเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบคัดกรอง และสร้างแบบคัดกรองฉบับร่าง

2. การวิจัยเชิงพัฒนา เป็นการนำแบบคัดกรองไปหาคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ด้านอำนาจจำแนก และด้านความเชื่อมั่น พร้อมทั้งการสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายจากการตอบแบบคัดกรอง

แล้วจัดทำคู่มือการใช้แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแก ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการสร้างแบบคัดกรอง ลักษณะของแบบคัดกรอง การพัฒนาแบบคัดกรอง คุณภาพของแบบคัดกรอง วิธีการดำเนินการคัดกรอง การตรวจให้คะแนน การแปลความหมายคะแนน และการใช้เกณฑ์ปกติในการแปลผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมกรังแกผู้อื่น หมายถึง การกระทำที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ โดยการบังคับขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี จำกัดกีดกันเสรีภาพ ซึ่งทำให้ผู้อื่นไม่พอใจหรือเจ็บปวดทางกาย อารมณ์ และจิตใจทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พฤติกรรมกรังแกด้านร่างกาย เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สามารถมองเห็นอย่างเป็นรูปธรรม โดยมักจะมีหลักฐานเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรอยแผล บวม รอยฟกช้ำ และรอยเลือด เช่น การตบตี แหย่ ชก ตะ กัด ข่วน และข่วนสิ่งของใส่ เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมกรังแกด้านวาจา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยคำพูดที่ไปทำร้าย อารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจผู้อื่น เช่น การด่าว่า เหน็บเหน็บ ใช้วาจาหยาบคาย สบประมาท ล้อเลียน

หน้าตาผิวพรรณ จุดด้อย ความพิการ ฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ และผลการเรียน กล่าวหาใส่ร้าย ขาวลือ และซุบซิบนินทา เป็นต้น

2. พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำใด ๆ ที่มีแนวโน้มหรือที่นำไปสู่การใช้ วาจา การใช้ร่างกาย และการใช้อาวุธ เพื่อเข้าทำร้ายร่างกาย ทำร้ายจิตใจ ทำร้ายอารมณ์ความรู้สึกของ นักเรียนคนอื่น ๆ

3. แบบคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น หมายถึง แบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามที่มี เกณฑ์ปกติเพื่อให้ได้มาซึ่งการจัดแยกนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรังแกผู้อื่น โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรังแกผู้อื่นที่จัดอยู่ในเกณฑ์ปกติ ตามเกณฑ์การคัดกรอง

3.2 กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรังแกผู้อื่นที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่ม เสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรอง ซึ่งต้องให้การช่วยเหลือและป้องกันปัญหาพฤติกรรมดังกล่าว

4. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนประเภทการศึกษาในระบบของ มูลนิธิหรือนิติบุคคลที่มีการจัดการเรียนการสอน 2 ระบบควบคู่กัน คือ ระบบวิชาสามัญและระบบวิชา ศาสนา ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ